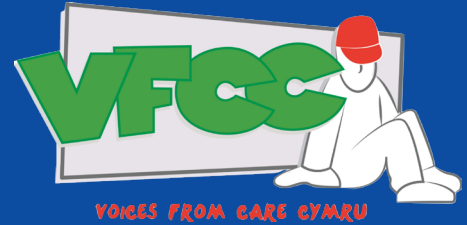

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Uwchgynhadled Diwygio Radical

DATGANIAD

Cynnwys

1	Rhagair
2	Datganiadau Cefndir
4	Y Weledigaeth
9	Yr Ymrwymiad

Rhagair

Yn y 22 mlynedd ers datganoli, mae un Llywodraeth Cymru ar ôl y llall wedi rhoi blaenoriaeth i hawliau ac anghenion plant a phobl ifanc ac fe gafwyd llwyddiannau o bwys. Yn 2001, mewn ymateb i Adroddiad Waterhouse, sefydlwyd swyddfa'r Comisiynydd Plant; y cyntaf yn y Deyrnas Unedig. Yn 2011, pasiwyd Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru), a oedd yn ymgorffori Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yn rhannol yng nghyfraith Cymru. Yn 2020, pasiwyd Deddf Diddymu Amddiffyniad Cosb Resymol (Cymru), gan roi i blant yr un amddiffyniad rhag trais dan y gyfraith yn ein cenedl.

Fel cenedl, gall Cymru ymfalchïo yn y llwyddiannau hyn ac eraill, ond mae llawer mwy i'w wneud o hyd, er mwyn i'n cymuned ofal allu ymgynghraedd at ei llawn botensial, a'i gyflawni.

Heddiw, fe wnaeth Gweinidogion Cymru gwrdd â Llysgenhadon Ifanc, sydd yma heddiw i gynrychioli llais cenedlaethol ein cymuned o blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal, i fynd i'r afael â'r mater hwn.

Mae'r Uwchgynhadledd hon heddiw wedi trafod y camau sydd eu hangen i hyrwyddo hawliau – seiliedig ar Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn – a lles plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal.

Datganiadau Cefndir

Llywodraeth Cymru

Yn ein Cynllun Plant a Phobl Ifanc, mae Llywodraeth Cymru yn nodi ein huchelgais:

‘Rydym am i Gymru fod yn lle gwych i blant a phobl ifanc dyfu i fyny, byw a gweithio ynddo, nawr ac yn y dyfodol.’

Aiff y Cynllun yn ei flaen i ddweud:

‘Credwn fod gan bob un o’n plant a’n pobl ifanc yr hawl i wneud y canlynol:

- cael y dechrau gorau mewn bywyd
- cymryd rhan mewn cyfleoedd dysgu a’u mwynhau, a chael yr addysg orau bosibl i feithrin eu gwybodaeth a’u creadigrwydd a’u galluogi i wireddu eu potensial
- mwynhau ffyrdd iach o fyw a chael eu diogelu rhag niwed, camdriniaeth, esgeulustod a gwahaniaethu
- gallu chwarae a chael hwyl
- cael eu trin â pharch a chael rhywun i wrando arnynt
- byw mewn cartref a chymuned sy’n lle braf i dyfu i fyny ynddo
- cael y cymorth ariannol a materol sydd ei angen arnynt.’

Aiff y Cynllun yn ei flaen i nodi rhai o’r camau amrywiol y bydd Llywodraeth Cymru yn eu cymryd, gydag eraill, i wneud yr addewid hwnnw’n ffaith a gwireddu’r hawliau hynny.

Mae arnom ddyletswydd gofal arbennig i blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal er mwyn sicrhau bod eu hawliau’n cael eu gwireddu’n llawn. Mae hyn yn faes pwysig iawn i ni.

Gwyddom fod llawer o blant a phobl ifanc yn cael profiadau cadarnhaol yn y system ofal a’u bod yn gwneud yn dda mewn bywyd. Maen nhw’n ffynnu ac yn tyfu, gyda gofal a chefnogaeth, ac yn mynd ymlaen i gyflawni eu llawn botensial. Gwelsom newidiadau cadarnhaol dros y blynyddoedd diwethaf. Er enghraifft, mae llawer mwy o bobl ifanc sydd â phrofiad o ofal bellach yn mynd i’r brifysgol nag erioed o’r blaen. Rydym yn falch o lwyddiannau a gwytnwch pobl ifanc, ac rydym yn ddiolchgar i bawb sy’n gofalu amdanynt ac yn eu cefnogi. Ond mae llawer gormod o blant a phobl ifanc â phrofiad o ofal sydd ddim yn cael gwireddu eu hawliau. Mae llawer gormod ohonynt yn ddigartref. Mae canran y bobl ifanc â phrofiad o ofal sy’n gadael yr ysgol gyda phum pwnc TGAU da neu fwy yn dal yn rhy isel.

Mae plant a phobl ifanc â phrofiad o ofal yn dioddef stigma ac, yn aml, nid ydynt yn derbyn y gefnogaeth mae arnynt ei hangen i oresgyn y trawma a ddaeth i’w rhan.

I ni, Llywodraeth Cymru, mae hyn yn annerbyniol. Yn ein Rhaglen Lywodraethu - y ddogfen lle’r ydym yn gosod ein haddewidion i bobl Cymru – mae nifer o addewidion i blant a phobl ifanc â phrofiad o ofal a’u teuluoedd rydym wedi dechrau eu cyflawni. Er enghraifft, rydym wedi cyflwyno Taliad Incwm Sylfaenol i’r rhai sy’n gadael gofal er mwyn rhoi gwell cychwyn iddynt yn eu bywydau annibynnol, ac rydym wedi dechrau’r broses o atal cwmnïau rhag gwneud elw mawr o ofalu am blant a phobl ifanc. Ond gwyddom nad yw hyn yn ddigon.

Gwnaethom addewidion mwy yn ein Rhaglen Lywodraethu. Rydym wedi addo:

‘ystyried cyfleoedd radical i ddiwygio’r gwasanaethau presennol ar gyfer plant sy’n derbyn gofal ac yn gadael gofal.’

Mae’r Uwchgynhadledd hon yn gam mawr ymlaen, o ran ystyried yr hyn y gallai diwygio gwasanaethau yn radical ei olygu i blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal.

Llysgenhadon Ifanc

Rydym ni, y Llysgenhadon Ifanc, wedi bod yn gweithio gyda phlant a phobl ifanc eraill, sydd â phrofiad o ofal, i ymchwilio i ystyr diwygio radical. Fe wnaethom gychwyn gyda'r geiriadur. Mae dau ystyr i radical: trwyadl, cyflawn, hollol, llwyr; a chwyldroadol, blaengar, diwygiol. Mae diwygio'n golygu gwella, gwneud yn well, trwsio. Geiriau o bwys.

Rydyn ni'n falch fod Llywodraeth Cymru yn deall yr angen am ddiwygio radical. Bu rhai ohonom yn rhan o ymgynghori o'r blaen, a doedden ni ddim wastad yn teimlo bod rhywun yn gwrando arnom ni ac yn gweithredu ar sail ein pryderon. Ond rydyn ni'n falch o'r gwaith a wnaethom eisoes gyda'r Llywodraeth hon yng Nghymru – er enghraifft, ynghylch datblygu'r Cynllun Peilot Incwm Sylfaenol – ac rydyn ni'n

credu bellach bod rhywun yn gwrando arnom ni. Buom yn gweithio gyda phlant a phobl ifanc eraill sydd â phrofiad o ofal er mwyn deall eu profiadau nhw o'r gwasanaethau sydd ar gael ar hyn o bryd a beth sydd angen newid. Daethom i'r Uwchgynhadledd hon gyda'n syniadau am sut beth fyddai gwasanaethau wedi'u diwygio'n radical a fyddai ar gael i blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal a'u teuluoedd. Rydym wedi rhannu'r syniadau hyn, i helpu i greu gweledigaeth o sut beth fydd gwasanaethau wedi'u diwygio'n radical a beth fyddant yn ei gyflawni. Gweledigaeth y gallwn ni a Llywodraeth Cymru gytuno arni.

Y Weledigaeth

Llywodraeth Cymru

Rydyn ni wedi gwrandao ar yr hyn ddywedodd y Llysgenhadon Ifanc wrthym am eu profiadau nhw a phrofiadau plant a phobl ifanc eraill sydd â phrofiad o ofal.

Clywsom eu syniadau am sut beth ddylai gwasanaethau wedi'u diwygio'n radical fod a beth ddylent ei roi i blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal. Gyda'n gilydd, rydym wedi datblygu'r Weledigaeth hon, ac rydym yn ei chefnogi.

Llysgenhadon Ifanc

Mae Gweinidogion Cymru wedi gwrandao ar ein profiadau a'n syniadau am Weledigaeth o sut beth fyddai gwasanaethau wedi'u diwygio'n radical a beth ddylent ei roi.

Rydym yn cefnogi'r Weledigaeth a nodir isod.

Dyma rywfaint o'r hyn fydd yn wahanol:

- Byddwn yn siarad â'r holl blant a phobl ifanc y mae'r system gofal wedi effeithio arnynt a bydd rhywun yn gwrandao arnynt ar bob cam. Bydd y bobl sy'n gwrandao arnynt yn deall y gall fod yn anodd weithiau i fynegi eich barn neu ddweud yr holl wir. Byddant yn cefnogi plant a phobl ifanc, gan gynnwys plant bychain, i ddweud eu dweud. Pan na fydd modd cytuno i ddymuniadau plant a phobl ifanc ynghylch lle maen nhw eisiau byw a gyda phwy, oherwydd y bydd angen iddynt fyw yn rhywle arall er mwyn gallu ffynnu, bydd yr hyn sy'n digwydd a pham yn cael ei esbonio'n gywir iddynt.
- Ni chymerir yr un plentyn na pherson ifanc i ofal cyn gwneud popeth posib i helpu eu teulu i edrych ar eu hôl yn dda, oni bai bod argyfwng.
- Bydd gan deuluoedd y gallai eu plant gael eu rhoi mewn gofal eiriolwr annibynnol i'w helpu a'u cefnogi a gwneud yn siŵr bod eu lleisiau'n cael eu clywed. Bydd gan blant a phobl ifanc yn y teulu eu heiriolwyr annibynnol eu hunain hefyd (gweler isod) i wneud yn siŵr bod eu lleisiau hwythau'n cael eu clywed.
- Pan gaiff plentyn neu berson ifanc ei roi mewn gofal, bydd gwasanaethau'n gweithio gyda'r teulu a'r plentyn neu'r person ifanc i wneud popeth posib i helpu'r teulu i ddod ynghyd eto, os oes modd helpu'r teulu i gefnogi'r plentyn neu'r person ifanc i ffynnu. Gwrandewir ar blant a phobl ifanc os byddant yn dweud nad ydynt eisiau mynd adref, ac ystyrir eu dymuniadau a'u teimladau. Pan fydd plant a phobl ifanc yn mynd adref, bydd gweithwyr proffesiynol yn bwrw golwg yn gyson i wneud yn siŵr bod popeth yn mynd yn iawn ac i helpu os bydd angen.
- Pan roddir plant a phobl ifanc mewn gofal, cânt eu cefnogi i gadw mewn cysylltiad â'u teulu genedigol os yw hyn yn bosib. Gwrandewir ar eu barn am gyswllt gyda'u teulu genedigol, a gweithredu ar hyn os oes modd. Ni fydd unrhyw bwysau yn cael eu rhoi ar unrhyw blentyn na pherson ifanc i gysylltu os nad ydynt eisiau hyn.
- Pan roddir plant a phobl ifanc mewn gofal, bydd gweithwyr proffesiynol yn parhau i weithio gyda'r teulu. Mae hyn yn bwysig oherwydd fe all y teuluoedd hyn fod â mwy o blant, a phan fydd pobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yn ddigon hen, maen nhw'n aml eisiau cadw mewn cysylltiad â'u teuluoedd genedigol, a byw gyda nhw weithiau.

- Pan fydd pobl sydd â phrofiad o ofal yn dod yn rhieni, byddant yn cael eu helpu a'u cefnogi i ofalu am eu babanod a'u plant. Fydd babanod a phlant byth yn destun camau amddiffyn plant dim ond oherwydd bod gan y fam neu'r tad brofiad o ofal.
- Pan roddir plant a phobl ifanc mewn gofal, bydd ganddynt i gyd eiriolwr hollol annibynnol i'w helpu i gael eu lleisiau wedi'u clywed pan wneir penderfyniadau amdanynt nhw a'u gofal. Gallant aros mewn cysylltiad â'u heiriolwr os mynnant, fel nad oes rhaid iddynt esbonio'r un peth dro ar ôl tro.
- Pan roddir plant a phobl ifanc mewn gofal, gallant aros yn agos at eu teulu a'u cyfeillion yn eu cymunedau eu hunain a'u hysgolion eu hunain. Dim ond os ydynt mewn perygl neu'n wynebu risg y byddant yn cael eu hanfon yn bell i ffwrdd.
- Bydd pawb sy'n gweithio i gefnogi plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yn deall bod cael eu rhoi mewn gofal yn gallu achosi trawma/argyfwng i blant a phobl ifanc. Mae angen i ni fel cenedl ddeall sut y mae trawma yn effeithio arnom ni fel unigolion ac fel cymuned.
- Fe fydd mwy o ofalwyr maeth, fel y gall plant a phobl ifanc a roddir mewn gofal ddod o hyd i'r bobl iawn i ofalu amdanynt yn syth. Ni fydd rhaid i blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal symud dro ar ôl tro, o un cartref i'r llall.
- Pan fydd gofalwyr maeth yn cael eu recriwtio, cymerir pob gofal i sicrhau bod ganddynt y gwerthoedd a'r ymddygiad iawn i helpu plant a phobl ifanc i dyfu a ffynnu.
- Caiff gofalwyr maeth eu hyfforddi i ddeall trawma a sut mae'n effeithio ar blant a phobl ifanc. Byddant yn cael hyfforddiant a chefnogaeth reolaidd.
- Bydd gofalwyr maeth yn cael eu hyfforddi i gefnogi pob plentyn a pherson ifanc. Byddant yn deall anghenion gwahanol plant a phobl ifanc â nodweddion gwarchodedig ac yn gwybod sut i'w cefnogi.
- Bydd yr holl ofalwyr maeth yn cael eu talu'n deg. Ni fydd gofalwyr sy'n berthnasau yn cael llai o dâl, ac ni thelir mwy i ofalwyr os yw'r plentyn neu'r person ifanc sydd dan eu gofal yn 'anodd'. Ni chaiff plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal eu labelu felly.

- Bydd digon o staff â'r gwerthoedd, y sgiliau a'r profiad iawn i gefnogi plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal. Cânt yr holl hyfforddiant a'r gefnogaeth y bydd arnynt ei angen a byddant yn dangos cydymdeimlad a dealltwriaeth bob amser. Bydd plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yn gallu cael cymorth pan fydd ei angen arnynt, nid dim ond rhwng 9 a 4 ar ddyddiau'r wythnos.
- Os nad fydd gofal maeth yn iawn i blant neu bobl ifanc sydd â phrofiad o ofal, bydd amrywiaeth o ddewisiadau ar gael iddynt fel y gallant fyw bywyd addas i'w hanghenion.
- Bydd gan blant a phobl ifanc sy'n byw mewn lleoliadau preswyl yr un hawliau â phlant sy'n byw mewn gofal maeth.
- Caiff ceiswyr lloches ifanc sydd wedi cael profiad o ofal eu cefnogi mewn ffyrdd sy'n gweithio iddyn nhw. Bydd ganddyn nhw fwy o fynediad at gyfieithwyr ar y pryd i'w helpu i fynegi eu hanghenion ac i wneud pethau ymarferol fel trefnu apwyntiadau gyda'r gwasanaeth iechyd. Nid yw cyfieithu ar-lein yn gweithio bob amser.
- Bydd gan geiswyr lloches ifanc sydd wedi cael profiad o ofal yr un hawl i addysg â phob plentyn a pherson ifanc arall. Byddant yn cael eu cefnogi i ddysgu Saesneg yn gyflym ac fe fyddan nhw'n gallu penderfynu os taw dysgu wyneb yn wyneb neu ar-lein sy'n gweithio iddyn nhw.
- Byddant yn cael dysgu sgiliau bywyd i'w helpu i ddeall y gymuned maen nhw'n byw ynddi, ac os ydyn nhw'n ddigon hen fe fyddan nhw'n cael mynd ar brofiad gwaith i'w helpu i ddod o hyd i waith pan fydd yn bosib iddynt wneud hynny.
- Bydd ceiswyr lloches ifanc sydd wedi cael profiad o ofal yn cael yr un gefnogaeth â'r hyn a roddir i blant a phobl ifanc eraill sydd wedi cael profiad o ofal. Byddant yn cael eu cefnogi i ddatblygu perthynas barhaol gydag oedolion y gallan nhw ymddiried ynddyn nhw. Byddant yn cael yr un gefnogaeth ble bynnag y gofali'r amdany'n nhw yng Nghymru. Byddant yn cael yr un cymorth ariannol â phlant a phobl ifanc eraill sydd wedi cael profiad o ofal.
- Bydd gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yn cyfathrebu'n dda gyda'i gilydd. Er enghraifft, bydd gweithwyr cymdeithasol yn gwneud yn siŵr bod ysgolion yn gwybod am newidiadau i blentyn neu berson ifanc. Fydd plant a phobl ifanc byth yn gorfod esbonio'r pethau hyn eu hunain, a fydd dim rhaid iddyn nhw barhau i adrodd eu straeon dro ar ôl tro.

SUMMIT
Cardiff 2022

- Ni fydd setydliadau sy'n cynllunio ac yn darparu gofal yn gwneud arian mawr ac yn rhoi'r arian hwnnw i'r bobl sy'n berchen ar y sefydliadau. Bydd yr holl arian sy'n cael ei wario i ddarparu gofal i blant a phobl ifanc yn cael ei ddefnyddio i ddarparu'r gofal hwnnw ac i wneud y gofal yn well. Ni fydd yr un plentyn na pherson ifanc yn cael ei adael heb gartref sy'n iawn i'r unigolyn hwnnw os bydd y cartref gofal yn cau neu'n newid oherwydd hyn, a bydd yr holl arian a arbedir trwy beidio â thalu elw yn aros yn y system i ofalu am blant a phobl ifanc.
- Os bydd plant a phobl ifanc yn lleisio pryderon am y modd y gofalir amdanynt, bydd rhywun yno i wrando arnynt, a chânt eu credu. Fe fydd ymchwiliad iawn i'w pryderon. Ni fydd plant na phobl ifanc byth yn cael eu gadael mewn lleoliadau lle maen nhw wedi dweud eu bod yn teimlo'n anhapusneu'n teimlo nad oes neb yn gofalu amdanynt.
- Bydd plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yn cael eu cefnogi i gymryd rhan mewn gweithgareddau yn eu cymunedau, gan gynnwys cyfleoedd gwaith ieuencid. Bydd gweithwyr ieuencid yn cael eu hyfforddi i ddeall yr heriau y gallai pobl ifanc sydd â phrofiad o ofal eu hwynebu a byddant yn gwybod sut i'w cefnogi.
- Bydd gan ysgolion a cholegau, a phawb sy'n gweithio ynddynt, ddealltwriaeth wirioneddol o blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal. Byddant yn gwybod y gall fod arnynt angen cefnogaeth ychwanegol weithiau er mwyn dysgu a bod yn hapus, ac fe wnaiff ysgolion a cholegau yn siŵr eu bod yn cael y gefnogaeth honno. Byddant yn deall fod plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yn aml yn dioddef camwahaniaethu oherwydd stigma, ac fe fyddant yn gweithio'n galed i roi diwedd ar y fath stigma.
- Bydd plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yn gwneud cystal yn yr ysgol a'r coleg â phlant a phobl ifanc eraill, gan gael cymwysterau da a mynediad at gyfleoedd.
- Bydd pobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yr un mor debygol o fynd i brifysgol ag unrhyw berson ifanc arall.
- Bydd pobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yr un mor debygol o gael prentisiaeth a swydd dda ag unrhyw berson ifanc arall.
- Bydd yr holl bobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yn cael eu cefnogi gan eu rhieni corfforaethol tan eu bod yn 25 oed. Bydd cefnogaeth ar gael i'r bobl ifanc sydd eisiau hynny ar ôl yr oedran hwnnw.
- Gall yr holl bobl ifanc sydd â phrofiad o ofal aros gyda'u gofalcwyr maeth nes eu bod yn 25 petaent yn dewis, a bydd digon o arian i'r gofalcwyr maeth ddal ati i'w cefnogi. Bydd pobl ifanc sy'n byw mewn gofal preswyl pan fyddant yn cyrraedd 18 oed yn cael eu cefnogi i barhau i fyw yn y gymuned gerllaw'r cartref os dymunant, a gallu cadw mewn cysylltiad â'r staff a throi atynt am gefnogaeth.
- Bydd pobl ifanc sy'n gadael gofal yn dechrau dysgu byw'n annibynnol ymhell cyn bod rhaid iddynt wneud hynny. Cânt eu cefnogi i gynllunio ar gyfer y dyfodol maen nhw ei eisiau, a bydd y gefnogaeth honno yno iddynt cyhyd ag y bydd arnynt ei hangen. Ni fydd rhaid iddynt fyw'n annibynnol nes eu bod yn barod.

- Ni fydd yr un person ifanc sydd â phrofiad o ofal byth yn ddigartref wrth adael gofal. Cant eu cefnogi i ddod o hyd, nid dim ond i unrhyw le i fyw, ond cartref cyfforddus lle gallant ddysgu bod yn annibynnol a hapus. Byddant yn cael eu cefnogi i gadw'r cartref hwnnw. Ni fyddant byth yn cael eu troi allan os nad oes ganddynt unman i fynd. Cânt eu cefnogi hyd nes y gallant ymdopi.
- Ni fydd pobl ifanc mewn gofal a phobl ifanc sy'n gadael gofal yn fwy tebygol nag unrhyw berson ifanc arall o fynd i drafferth gyda'r gyfraith. Os digwydd iddynt fynd i drafferth gyda'r gyfraith, cânt eu trin yn union yr un fath ag unrhyw berson ifanc arall. Os byddant yn mynd i garchar, byddant yn parhau i gael eu cefnogi er mwyn iddynt, pan fyddant yn gadael, allu dod o hyd i gartref a chael cyfle i ailgychwyn.
- Gall plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal allu cael help i gefnogi eu hiechyd meddwl pryd bynnag y maen nhw ei angen, cyn gynted ag y byddant ei angen.
- Ni fyddant byth yn colli cefnogaeth pan fyddant yn cyrraedd 18 oed ac yn symud i wasanaethau oedolion. Bydd weithwyr proffesiynol yn gwneud yn siŵr bod plant a phobl ifanc a'u gofalwyr yn gwybod pa gefnogaeth sydd ar gael a sut i gael gafael arni.
- Ni fydd safon y gofal a'r gefnogaeth a roddir i blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal byth yn dibynnu ar lle maen nhw'n byw.
- Bydd pobl sy'n penderfynu pethau am fywydau plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yn eu hadnabod ac yn eu deall. Byddant yn cwrdd â nhw yn aml, yn gwrando arnynt ac yn gweithredu ar yr hyn maen nhw'n ei ddweud.

Llywodraeth Cymru a Llysgenhadon Ifanc

Dim ond dechrau'r Weledigaeth yw hon. Mae'n Weledigaeth fyw, sy'n tyfu. Bydd yn tyfu wrth i ni weithio a gwrando ar fwy o blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal a'r rhai sy'n gweithio gyda nhw ac yn eu cefnogi ar hyn o bryd. Byddwn yn dysgu mwy. Fe fydd mwy o bethau y gallwn eu gwneud yn well, a mwy o syniadau am sut i wneud hynny.

Yr egwyddor y tu ôl i bopeth rydym wedi ei nodi ac y byddwn yn ei nodi yn y Weledigaeth fel mae'n tyfu, yw y dylai plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal gael yr un cyfleoedd â phob plentyn neu berson ifanc arall i wireddu eu hawliau (fel y nodwyd nhw yng Nghonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn, ac felly yng Nghynllun Gweithredu Plant a Phobl Ifanc Llywodraeth Cymru).

Yr Ymrwymiad

Llysgenhadon Ifanc a Llywodraeth Cymru

Rydym wedi dysgu oddi wrth ein gilydd heddiw. Fe wyddom fod pethau da yn cael eu gwneud i ddarparu gwasanaethau da i blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal ac y gallwn ddysgu o'r rhain ac adeiladu arnynt. Gwyddom fod y newidiadau sydd eu hangen i gyflawni'r Weledigaeth, a'i datblygu, yn enfawr.

Gwyddom nad oes modd newid popeth dros nos, ond fe wyddom hefyd y gall pethau newid yn gyflym pan fydd pawb yn gweithio gyda'i gilydd.

Rydym yn ymddiried yn ein gilydd i chwarae ein rhan i wneud y newidiadau hynny. Isod rydym yn nodi ein hymrwymadau i'r camau nesaf.

Llywodraeth Cymru

Dyma'n hymrwymadau ni:

1. Cyflwyno'r Weledigaeth fydd un o'n prif flaenoriaethau – un o'r pethau sydd fwyaf pwysig i ni – dros y pedair blynedd nesaf.
2. Byddwn yn gweithio'n agos gyda phawb sydd ar hyn o bryd yn darparu gwasanaethau i blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal, i weithio allan sut y byddwn yn cyflawni'r Weledigaeth.
3. Byddwn yn eu helpu i wneud hynny ac fe wnawn yn siŵr y byddant yn gwneud.
4. Byddwn yn gwneud yn siŵr bod cyflawni'r Weledigaeth yn cael ei osod wrth galon pob cam gweithredu i gyflawni'r Cynllun Plant a Phobl Ifanc.
5. Byddwn yn gwneud yn siŵr y bydd holl Weinidogion Llywodraeth Cymru nad ydynt yma heddiw yn cwrdd â phlant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal i'w helpu i ddeall sut y gall eu portffolios gefnogi Llywodraeth Cymru i gyflawni'r Weledigaeth.
6. Byddwn yn gosod systemau i wneud yn siŵr ein bod yn dal i fwrw golwg i weld a yw'r Weledigaeth yn cael ei chyflawni, a sut.
7. Byddwn yn gwneud yn siŵr bod digon o staff, gyda'r gwerthoedd, hyfforddiant a sgiliau iawn, i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r Weledigaeth. Byddwn yn gwneud yn siŵr eu bod yn cael eu talu a'u cefnogi'n deg fel eu bod yn aros yn eu swyddi.
8. Lle bydd angen, byddwn yn newid y gyfraith, fel y bydd yn rhaid i sefydliadau sy'n cefnogi plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal ddarparu'r gwasanaethau a'r gefnogaeth iawn. Os na wnânt hyn, byddwn yn helpu plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal i ddefnyddio'r gyfraith i wneud yn siŵr y byddant yn gwneud.

9. Byddwn yn gwneud yn siŵr y gwiredir hawliau pob plentyn neu berson ifanc sydd â phrofiad o ofal ac y gweithredir ar yr hawliau hynny lle bynnag maen nhw'n byw yng Nghymru.

---

10. Byddwn yn gweithio'n agos gyda phlant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal, a gyda'r sefydliadau hynny sy'n eu cefnogi, i roi clust i'w lleisiau ac i sicrhau y cyflawnir y Weledigaeth. Byddwn yn gwrandao arnynt ac yn gweithredu ar yr hyn maen nhw'n ei ddweud wrthym. Byddwn yn gweithio gyda nhw i ddatblygu'r Weledigaeth ac i wneud yn siŵr ein bod mewn gwirionedd yn cyflawni diwygiadau radical i wella canlyniadau ac i ddileu pob stigma sy'n gysylltiedig â'n cymuned ofal yng Nghymru.

---

11. Byddwn yn cwrdd eto â phlant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal ymhen 12 mis mewn Uwchgynhadledd ddilynol i adolygu'r cynnydd a wnaed o ran cyflawni'r Weledigaeth hynod gyffrous hon.

Llysgenhadon Ifanc

Rydym yn siarad yma dros y gymuned sydd â phrofiad o ofal. Efallai nad ni fel unigolion, ond fe fydd llawer iawn o rai eraill fydd yn ymrwymo gyda ni i fynd ar y daith hon gyda Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau bod hawliau plant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yn cael eu gwireddu'n

llawn yn ein cenedl, ac y bydd profiad y genhedlaeth nesaf o blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal yn well na llawer o'n profiadau ni. Rydym yn falch o'r hyn a wnaethom eisoes, ac yn edrych ymlaen at helpu i gyflwyno newidiadau mawr – diwygio radical.

Dyma'n hymrwymyiadau ni:

1. Byddwn yn parhau i weithio gyda Llywodraeth Cymru i ddatblygu'r Weledigaeth, gan weithio gyda phlant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal a'r rhai sy'n gweithio i'w cefnogi.

---

2. Byddwn yn cwrdd â'r Gweinidogion hynny nad oedd modd iddynt fod yn bresennol yn yr Uwchgynhadledd, i'w helpu nhw i ddatblygu dealltwriaeth o'r modd y gall eu portffolios gyfrannu at gyflawni'r Weledigaeth.

---

3. Byddwn yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i rannu'r Weledigaeth gyda phawb sy'n gyfrifol am ddarparu gwasanaethau i blant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal a'u helpu i ddeall y Weledigaeth. Bydd hyn yn eu galluogi i weithio i ddarparu gwasanaethau y gallwn oll fod yn falch ohonynt, gan sicrhau nad yw'r plant a'r bobl ifanc sydd dan eu gofal yn rhan o system sy'n ymddangos fel nad yw'n malio, ac adeiladu gwasanaethau sy'n ein helpu i ddatblygu perthynas gariadus sy'n parhau. Byddwn yn gweithio gyda'n rhieni corfforaethol a'n teidiau a'n neiniau corfforaethol, ein Gweinidogion, ein Llywodraeth.

---

4. Byddwn yn parhau i weithio gyda phlant a phobl ifanc sydd â phrofiad o ofal ledled ein gwlad er mwyn sicrhau bod eu profiadau a'u syniadau yn cael eu bwydo i dwf y Weledigaeth a'r holl waith ddaw yn sgil hynny er mwyn gwneud yn siŵr bod y Weledigaeth yn cael ei chyflwyno ar y cyd gyda phlant a phobl ifanc yn dal wrth galon y daith.

---

5. Byddwn yn cwrdd â Gweinidogion Cymru ymhen 12 mis mewn Uwchgynhadledd ddilynol i adolygu cynnydd ar gyflawni ein Gweledigaeth.

Byddwn yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru ar sail ymddiriedaeth a pharch at ein gilydd a ymgorfforir yng Nghonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn, sy'n nodi egwyddorion allweddol dull gweithredu ar sail hawliau plant fydd yn ganolog i'r daith hynod bwysig a hanesyddol hon. Mae pryder gan rai ohonom y gallem fod yn gwneud y gwaith hwn, ond na fydd y newid yn digwydd er gwaethaf hynny. Ond rydym yn credu ym mwriadau da Llywodraeth Cymru ac yn ymrwymiad ac ymroddiad ein Prif Weinidog, Mark Drakeford. Diolch iddo am ei ymrwymiad cryf i wella ein bywydau a'n dyfodol, a dyfodol y cenedlaethau i ddod.

Oherwydd ei ymrwymiad ef a Gweinidogion eraill Llywodraeth Cymru, rydyn ni'n credu, y tro hwn, y gall diwygio radical gael ei gyflawni mewn gwirionedd.

Llofnodwyd ar ran Llywodraeth Cymru:

Llofnodwyd ar ran y Llysgenhadon Ifanc sydd â phrofiad o ofal:

Llysgennad Ifanc

Llysgennad Ifanc

Llysgennad Ifanc

Llysgennad Ifanc